

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Havforskningsinstituttet
Postboks 1870 Nordnes
Nordnesgaten 50
5817 BERGEN

Deres ref

Vår ref

Dato

22.12.2021

Havforskningsinstituttet (HI) - tildelingsbrev for 2022

1. Innledning	1
2. Overordnede forventninger og prioriteringer.....	2
3. Mål, indikatorer og rapportering	2
4. Prioriterte tiltak og bestillinger i 2022	6
5. Andre forutsetninger og krav	10
6. Budsjettvedtak og fullmakter for 2022	11
Vedlegg 1: Styringskalender og spesifikasjon av rapporteringskrav	14
Vedlegg 2: Fullmakter 2022	20

1. INNLEDNING

Vi viser til Innst. 12 S (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) for Nærings- og fiskeridepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Havforskningsinstituttet i 2022.

Tildelingsbrevet fastsetter mål, indikatorer og prioriterte tiltak for Havforskningsinstituttet i 2022. Brevet spesifiserer også enkelte konkrete oppgaver og bestillinger for 2022, men gir ikke en uttømmende oversikt over virksomhetens oppgaver. Virksomhetens ansvar og faste oppgaver framgår av hovedinstruksen for Havforskningsinstituttet, fastsatt 10. desember 2019.

Departementet tar forbehold om at virksomheten innenfor gjeldende budsjettrammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til dem som er beskrevet i dette brevet. I slike tilfeller skal det sendes tillegg til tildelingsbrev.

2. OVERORDNEDE FORVENTNINGER OG PRIORITERINGER

Nærings- og fiskeridepartements overordnede mål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Regjeringen har høye ambisjoner og vil føre en aktiv næringspolitikk der private bedrifter og det offentlige spiller på lag for å akselerere det grønne skiftet. I næringspolitikken vil vi bidra til grønn omstilling i næringslivet ved å redusere klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030, øke investeringene på fastlandet, skape flere lønnsomme og attraktive jobber over hele landet, og øke eksporten utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030. I fiskeri- og havpolitikken vil vi sikre nasjonal råderett over fiskeressursene, og forvalte dem til det beste for dagens og framtidige generasjoner. Norge skal være den ledende havbruksnasjonen og utvikle nye næringer, satse på grønn skipsfart, sikkerhet, miljøvennlig utvikling av havner og farleder. Departementets underliggende og tilknyttede virksomheter forventes å bidra aktivt for å nå disse målene.

Havet har en svært viktig rolle i mat- og klimasystemet. Samtidig er jordas havområder under press både som følge av klimaendringer, forurensing, overforbruk av høstbare ressurser og tap av biologisk mangfold. Det er satt i gang en rekke prosesser og initiativ for å møte disse utfordringene¹. Det er særlig viktig at instituttet benytter sin erfaring med helhetlig havforvaltning fra Norges nasjonale forvaltningsplaner og fra forhandlinger med kyststater og i regionale fiskeriorganisasjoner inn i dette arbeidet. I tillegg er det viktig at instituttet følger opp prosesser som innebærer forpliktelser for og påvirkning av den norske sjømatnæringen. Havforskningsinstituttet utgjør en sentral del av Norges bidrag og deltakelse i den internasjonale dugnaden for havet og matsystemene.

Regjeringen legger stor vekt på god sameksistens mellom de norske havnæringene. Det skal legges til rette for bærekraftig vekst i havbruksnæringen gjennom mer differensiert produksjon og utvikling av bærekraftig fôr. Hurdalsplattformen omtaler både utvikling av næringsplaner for havområdene, flere indikatorer i trafikklyssystemet², styrking av bestands- og ressursforskningen og sikring av sentrale norske gyteområder og fiskefelt.

Mer konkrete prioriteringer og bestillinger er omtalt under punkt 4. Instituttets bidrag til en kunnskapsbasert forvaltning vil være sentralt i denne utviklingen.

3. MÅL, INDIKATORER OG RAPPORTERING

3.1 Mål og indikatorer

Formål og hovedoppgaver følger av hovedinstruks for Havforskningsinstituttet.

Formål

Havforskningsinstituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen nasjonalt og internasjonalt

Hovedmål

¹ FNs bærekraftsmål jf. også pkt 5.2, Havpanelet, FNs havforskningstiår, FNs ernæringstiår, FNs matsystemtoppmøte.

² Meld. St. 16 (2014-2015) *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett*

Havforskningsinstituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen nasjonalt og internasjonalt for høsting, akvakultur, sjømat og forvaltning av marine økosystem.

Delmål

Delmål 1 – Havforskningsinstituttet skal levere råd og kunnskapsgrunnlag basert på beste tilgjengelige data og forskning

Delmål 2 – Havforskningsinstituttet skal levere internasjonalt ledende forskning

Delmål 3 – Havforskningsinstituttet skal generere, samle, forvalte og gjøre tilgjengelig relevante data av høy kvalitet for forskning, forvaltning og næringsutøvere

Styringsindikatorerne som er oppgitt under må ses i sammenheng med den kvalitative delen av rapporteringen. Summen av kvalitativ rapportering og indikatorer skal bidra til å belyse i hvilken grad målene oppnås, og skal legge til rette for læring og utvikling. Vurderingene med utgangspunkt i indikatorerne og den kvalitative rapporteringen er en del av grunnlaget for styringsdialogen mellom departementet og Havforskningsinstituttet.

Basert på normer og erfaringer er det fastsatt mål og resultatkrav for utnyttelsen av ulike deler av infrastrukturen. Det kan oppstå situasjoner hvor det er hensiktsmessig å foreta omprioriteringer og endringer i planlagt bruk av infrastruktur i løpet av året. Det er derfor viktig at instituttet til enhver tid og på selvstendig grunnlag tilpasser doseringen av og fordelingen mellom sine virkemidler for å oppnå størst mulig samlet måloppnåelse og best mulig oppgaveløsning.

Delmål 1 – Leverer råd og kunnskapsgrunnlag basert på beste tilgjengelige data og forskning

Havforskningsinstituttet skal levere råd til forvaltningen basert på beste tilgjengelige kunnskap. Overvåking, kartleggingsarbeid og forskning danner grunnlaget for rådgivningen. Forvaltningsrådene bør utvikles gjennom samarbeid i internasjonale fora, i første rekke Det internasjonale havforskningsrådet (ICES), og i nasjonale fora. Instituttet skal ha gode rutiner for kvalitetssikring av råd til forvaltningen. Dette innebærer også god formidling av det vitenskapelige grunnlaget for rådene, inkludert graden av usikkerhet.

<i>Styringsindikator</i>	<i>Resultatkrav</i>
Resultater fra brukerundersøkelse	De viktigste brukerne vurderer at instituttet holder en god vitenskapelig standard i sin rådgivning.
Antall råd fra ICES der Havforskningsinstituttet har bidratt med datagrunnlag som går inn i ICES' interne peer-review-vurdering	
Antall råd som er vurdert i Havforskningsinstituttets rådgivningskomité	

Kunnskapsgrunnlag for råd fra Havforskningsinstituttet	Alle råd fra Havforskningsinstituttet innleder med å oppgi hva som er kunnskapsgrunnlaget for det aktuelle rådet.
Antall bestander og oppdrettsarter Havforskningsinstituttet har under overvåking innen trygg og sunn sjømat i et helkjedeperspektiv	
Antall arter som vurderes som kommersielt viktige og arter som har potensial	

Delmål 2 – Leverer internasjonalt ledende forskning

Havforskningsinstituttets forskning skal ha høy vitenskapelig kvalitet og være internasjonalt ledende på instituttets kjerneområder. Forskingen ved instituttet skal bidra til å utvikle det vitenskapelige grunnlaget for instituttets råd.

Styringsindikator	Resultatkrav
Publikasjonspoeng	Opprettholde et nivå på 150 publikasjonspoeng
Publikasjoner	Gjennomsnittlig 1,25 publikasjon pr forsker
Sampublikasjoner	Opprettholde et nivå på 160 sampubliseringer
Siteringer	Årlig økning i antall siteringer
Publikasjoner i høyt vitenskapelig anerkjente tidsskrifter	Årlig økning
Andel søknader til Forskningsrådet som blir innvilget	
Andel søknader til EU som blir innvilget	

Delmål 3 – Generere, samle, forvalte og tilgjengeliggjøre relevante data av høy kvalitet for forskning, forvaltning og næringsutøvere

Havforskningsinstituttet skal sørge for nødvendig kartlegging og overvåking av sjømat, marine ressurser og marint miljø på havet og langs kysten, som grunnlag for forskning, rådgiving og formidling.

Havforskningsinstituttets overvåking må dimensjoneres ut fra

- Instituttets forsknings- og rådgivningsoppdrag for Nærings- og fiskeridepartementet og tilhørende forvaltning
- Kvaliteten på eksisterende data og betydning for rådgivningen
- Andre tilgjengelige datakilder

Instituttet skal utarbeide planer for datainnsamling og bearbeiding innen alle relevante områder, og arbeide for å standardisere datainnhenting og utvikle felles metodikk internasjonalt. Instituttet har et nasjonalt hovedansvar for å samle, forvalte og gjøre tilgjengelig marine data i Norge. Instituttets dataforvaltning skal følge FAIR-prinsippene: Findable, Accessible, Interoperable, Reusable.

Havforskningsinstituttets framstilling og formidling av data og kunnskap skal være relevant for forvaltning, forskning, næring og allmennheten.

Styringsindikator	Resultatkrav
Antall datasett som er gjort tilgjengelig	
Antall datasett som er publisert med Digital Object Identifier	
Tid fra innsamling av dataene til de er gjort tilgjengelig for nedlasting	1 måned
Areal kartlagt for gyte- og oppvekstområder for fisk	
Antall nedlastinger av datasett	
Antall siteringer av datasett	

Ressursbruk, kapasitetsutnyttelse og effektivitet

Styringsindikator	Resultatkrav
Utnyttelsesgrad fartøy	Havgående fartøyer og nytt kystforskningsfartøy: - toktdøgn: 280 - seilingsdøgn: 290 Eksisterende kystgående fartøy: - toktdøgn: 155 - seilingsdøgn: 155
Utnyttelsesgrad stasjonsfasiliteter (måltall)	90 % av måltall
Feil som har medført driftsstans og tap av verdier/manglende måloppnåelse.	Færrest mulig feil som medfører driftsstans og tap av verdier/manglende måloppnåelse.
Utnyttelse av vitenskapelig kapasitet	100 % av måltall

I tillegg kommer rapportering og analyse ut fra informasjon som framkommer i pilotprosjektene knyttet til makrellovervåking og fakturahåndtering, jf. bestilling under pkt. 4.2.

Tverrgående områder

Styringsparameter	Resultatkrav
Median timeantall FoU-personell, fordelt på faglige kjerneområder	
Ansatte fordelt på faglige kjerneområder, kjønn og alder	
Andel FoU-stillinger med doktorgrad	
Kjønnsfordeling i ulike stillingsgrupper	

Styringsparameter	Resultatkrav
Opprettholde en akseptabel miljøstandard	Sertifisering av de deler av virksomheten hvor det er relevant.

3.2 Rapportering

Årsrapporten

Årsrapporten skal følge malen i DFØs veiledningsnotat om årsrapporter, og bygge videre på opplegget for årsrapporten for 2020.

Rapporten skal beskrive hvordan instituttet håndterer vitenskapelig usikkerhet innen de faglige kjerneområdene og for ulike typer råd.

Havforskningsinstituttets arbeid med kompetanseutvikling skal omtales.

Det skal rapporteres om Havforskningsinstituttets oppfølging av anbefalinger fra Riksrevisjonen i dokument til Stortinget (Dok.1 og Dok. 3).

Annen rapportering

Havforskningsinstituttet skal bistå med faglig grunnlag for rapportering på FNs bærekraftsmål 14 i samarbeid med Fiskeridirektoratet.

Det vises for øvrig til generelle krav til rapporteringen i vedlegg 1.

4. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2022

4.1 Prioriterte tiltak

Økt næringslivsaktivitet og endringer i det marine miljøet medfører at forvaltningen har behov for mer kunnskap om hav- og kystmiljøet. Utvikling av kunnskapsgrunnlaget for å oppnå best mulig sameksistens mellom næringer er viktig. Dette gjelder både hvordan menneskelig aktivitet påvirker miljøet, hvordan miljøet påvirker fisken og fiskens ernæring og om sjømaten er sunn og trygg. Det er viktig at kjerneoppgaver som legger grunnlaget for rådgivning innenfor områdene fiskeri, havbruk, ernæring og sunn og trygg sjømat prioriteres i 2022.

Havbruk

Forvaltningen har behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget for å videreutvikle produksjonsreguleringsregimet for havbruk (Trafikklyssystemet). Regjeringen har i Hurdalsplattformen lagt fram en ambisjon om å "Videreutvikle trafikklyssystemet med flere miljøindikatorer, og ha en tydeligere strategi for sporing og for å hindre rømming av fisk." Det er viktig at Havforskningsinstituttet i samarbeid andre kunnskapsinstitusjoner bidrar i oppfølgingen av dette målet og generelt i å videreutvikle kunnskapen om de samlede miljøeffekter av havbruk. Det skal prioriteres å svare på bestillinger fra Fiskeridirektoratet og Mattilsynet vedrørende havbruk.

Det er ofte velferdsutfordringer knyttet til håndtering av fisk, særlig knyttet til ulike avlusningsmetoder. Det er behov for å øke kunnskapen om velferd hos oppdrettsfisk, både

hvordan den kan måles og hvordan fiskens behov kan ivaretas. Havforskningsinstituttet skal i samarbeid med Veterinærinstituttet videreutvikle velferdsindikatorer både for ordinær drift og ved innføring av nye produksjonsformer og teknologi.

Utvikling av mer differensierte driftsformer vil kunne gi muligheter for bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Dette gir økt kunnskapsbehov som skal følges opp av Havforskningsinstituttet, særlig knyttet til effekter på økosystemene og fiskevelferd. Det er i den forbindelse også viktig at Havforskningsinstituttet bygger opp kompetanse for å kunne belyse hvordan teknologi, inkludert digital teknologi, kan endre risikobildet. Instituttet skal bistå forvaltningen i arbeidet med havbruk til havs.

Fiskeri

Havforskningsinstituttet skal kontinuerlig utvikle kunnskapsgrunnlaget for fiskeriforvaltningen med sikte på gode høstingsregler og mer presise bestandsberegninger. Hurdalsplattformen legger opp til å «styrke bestands- og ressursforskningen i havet, langs kysten og i fjordene» og «sikre sentrale norske gyteområder og fiskefelt mot ødeleggende påvirkning fra annen næringsvirksomhet». Instituttet er en viktig kunnskapsleverandør inn i disse prioriteringene.

Havforskningsinstituttet må fortsette innsatsen for styrket kunnskap om kysttorsken. Det er videre behov for å øke kunnskapen om andre datafattige bestander, for å kunne etterleve forvaltningsprinsippet i havressursloven. Forvaltningen har også behov for vitenskapelig kunnskap om bunnpåvirkning fra trål, relevant for norske forhold, både når det gjelder miljøpåvirkning og hvorvidt restitusjon er mulig og hensiktsmessig. Havforskningsinstituttet skal derfor prioritere disse temaene i 2022 og styrke samarbeidet med Fiskeridirektoratet om økosystembasert forvaltning.

Instituttet skal bidra med faglig bistand for departementet i det løpende internasjonale fiskeriforvaltningssamarbeidet, og delta i møter og forhandlinger, både bilateralt, multilateralt og i de regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene.

Departementet har også behov for støtte til arbeidet under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) og Kommisjonen for Oslo-Paris-konvensjonen (OSPAR) om vern av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren sitt arbeid innen marin biodiversitet. I 2022 kreves en særlig innsats inn mot de pågående prosessene i Kommisjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis (CCAMLR); slutføring av revisjonen av reguleringen av krillfiskeriet, bifangst og bidødelighet i krillfisket, og utviklingen av et marint beskyttet område (MPA) rundt Antarktishalvøya. I tillegg til videre oppfølging av toktet utført i 2019 skal instituttet bistå til forankring av vitenskapelige resultater i CCAMLR og bidra til samarbeid mellom medlemsstater.

Pålitelige data om ressursuttaket i fiskeriene er avgjørende både for bestandsrådgivningen og ressurskontrollen. Havforskningsinstituttet skal bidra til utvikling av teknologiske løsninger som kan bidra til dokumentering av ressursuttaket i dialog med Fiskeridirektoratets Fangst-ID-program.

Økosystem og sameksistens

For å oppnå god sameksistens mellom havnæringer som petroleumsvirksomhet, havvind, havbruk og fiskerier er det viktig at instituttet prioriterer det mest relevante kunnskapsgrunnlaget på dette området. Dette innebærer blant annet oppdatering av kunnskap om lokalisering av gyteområder, samt påvirkning av havets bidrag til matsikkerhet, særlig mattrygghet, effekter av seismikk, arealbruk og havbruk til havs og effekter av støy og vibrasjoner fra havvind.

Hurdalsplattformen har ambisjon om å «Stimulere til økt bærekraft gjennom et eget program for produksjon av bærekraftig fôr basert på norske ressurser, sette mål om at alt fôr til havbruksnæringen skal være fra bærekraftige kilder innen 2030, og legge til rette for bruk av karbon (CCU) innen fôrproduksjon. Instituttet vil ha en viktig rolle som i utarbeiding av kunnskapsgrunnlaget for å følge opp denne ambisjonen.» Økosystemkunnskap om både fjord, langs kysten og i havet må benyttes til dette.

Økt kunnskap om kystøkosystemene og sammenhenger mellom hav- og kystøkosystemene er nødvendig for å forstå endringene som skjer i kystsonen og kunne gi bedre rådgivning til fiskeri- og havbruksforvaltningen. Instituttet skal prioritere arbeidet med å styrke kystovervåkingen gjennom Coastwatch-konseptet. Coastwatch skal bidra til å styrke innsamling av data, samtidig som data fra private og offentlige aktører samles og tolkes mer tverrfaglig som én datakilde. Coastwatch omfatter også etablering av datainfrastruktur og sammenkobling av datastrømmer mellom Havforskningsinstituttet, Veterinærinstituttet, Mattilsynet og Fiskeridirektoratet. Program for kartlegging av gyte- og oppvekstområder er fortsatt prioritert.

Havforskningsinstituttet skal følge opp helhetlig tiltaksplan for ren og rik Oslofjord.

Havforskningsinstituttet er en del av norsk nettverk for blå skog (NBFN). Nettverket skal samle beste tilgjengelige kunnskap om norske blå skoger med særlig relevans for økosystembasert forvaltning og bærekraftig bruk av blå skog. I sitt arbeid skal nettverket også hente kunnskap og inspirasjon fra internasjonal forskning og erfaring. I dette arbeidet er det viktig å dele kunnskap og samle bredden av aktørene på feltet.

Sjømat

Havforskningsinstituttet skal styrke kunnskapen om sunn og trygg sjømat i et helkjedeperspektiv, fra sunne hav, trygt og bærekraftig fôr, sunn og trygg sjømat og til sjømatens betydning for ernæring og helse. Kunnskap om innhold av både næringsstoff og fremmedstoff, samt effekten av disse, er viktig for å gjøre nytte- og risikovurderinger og for å vurdere hvilken plass sjømaten bør ha i kostholdet. Overvåking av nye marine arter, som kan brukes til mat og fôr, eksempelvis tang og tare m.m., må også prioriteres for å få en kunnskapsbasert forvaltning også av disse.

Instituttets kompetanse er viktig for å sikre at det akvatiske matsystemet integreres i arbeid med bærekraft og matsikkerhet. Dette omfatter blant annet et kunnskapsbasert fôrregelverk, fastsettelse av riktige grenseverdier for sjømat, nytte-risikovurderinger og en bærekraftig sjømatproduksjon. Kunnskap og dokumentasjon på dette området er også viktige innspill til

internasjonalt rammeverk for matsystemene, blant annet EUs arbeid med Den grønne giv og "Farm to fork-strategien", Blue economy og akvakulturstrategiene.

Det er viktig å ivareta Instituttets rolle og forpliktelser opp mot nytt EU-regelverk (kontrollforordningen) på området samt som nasjonalt referanselaboratorium for en rekke parametere knyttet til sjømat.

Arbeidet med kartlegging av forurensning av hav og havbunn skal settes i sammenheng med arbeidet med trygg og sunn sjømat. Instituttet skal innenfor sitt ansvarsområde bidra i arbeidet med kartlegging av årsakene til høye nivåer av miljøgifter som fører til stengte fiskefelt.

Instituttet skal ha en tett dialog med Mattilsynet om innretting av overvåkingen og om hvilke arter, stoffer og områder som skal prioriteres, blant annet sett i lys av nytt EU-regelverk.

Instituttet skal bidra faglig og ivareta sekretariatsfunksjonen i det globale handlingsnettverket under FNs ernæringstiar 2016-2025.

Organisasjonsutvikling, effektiv og sikker drift

Innenfor rammene som settes av tildelingsbrevets prioriteringer og bestillinger er det instituttets ansvar å tilpasse sin organisering og drift for å sikre best mulig oppnåelse av målene og effektiv ressursbruk.

Havforskningsinstituttet skal videreføre arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av virksomhetsstyringen og etatsstyringen.

Instituttet skal følge opp arbeidet med forprosjekt for samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet i nytt bygg i Bergen.

Instituttet har ansvaret for en betydelig andel av nasjonal infrastruktur knyttet til marin overvåking, analyse, forskning og formidling. Det påligger derfor instituttet et særlig ansvar for å sørge for koordinering og effektiv bruk av all tilgjengelig infrastruktur og data.

Instituttet skal også fortsette arbeidet med å effektivisere egen forskning og overvåking gjennom å ta i bruk ny teknologi som seildroner og undervannsteknologi, og følge opp anskaffelsen av nytt kystgående forskningsfartøy.

Økt oppmerksomhet om havforskning har medført at flere universiteter, institutter og andre forskningsinstitusjoner har uttrykt behov for tilgang til å bruke forskningsfartøyer. Havforskningsinstituttet skal pr år tilby 20 dagers tokttid samlet for andre potensielle brukere i toktplanleggingen. For å sikre forutsigbarhet og full kostnadsdekning må det inngås forpliktende avtaler med aktører som ønsker tokttid.

4.2 Bestillinger

Havforskningsinstituttet skal

- Redegjøre for status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av virksomhetsstyringen og etatsstyringen innen 1. april 2022.
- Gjennomgå eksisterende avtaler hvor instituttet mottar inntekter fra andre aktører, med særskilt fokus på risikofordeling knyttet til potensielt manglende inntektsdekning.
- Videreføre pilotprosjektene for å måle effektiv ressursbruk med makrellovervåking og fakturahåndtering som case. Instituttet bes om å vurdere status for prosjektene og vurdere videre framdrift i arbeidet med å måle effektiv ressursbruk innen 1. oktober 2022.
- Lage en sammenstilling om publisert kunnskap om virkningene av bunnfiske, som er relevant for fiskerier i norske farvann.
- Bistå Fiskeridirektoratet i arbeidet med merk- og slippfiske av makrellstørje, og videreføre forskningsaktivitet på levendelagring av makrellstørje.
- Arbeide med å ferdigstille prosjektforslaget vedrørende satellittsporing av hval (Super Tag) i samarbeid med de andre medlemslandene i Den nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen (NAMMCO).
- Utvikle et algevarslingssystem i samarbeid med Fiskeridirektoratet og næringen.
- Innenfor instituttets ansvarsområde bidra i arbeidet for å avdekke mulige årsaker til at atlantisk kveite ved Sklinnadjupet har høye nivåer av miljøgifter.
- Redegjøre for status om tilgjengelig analysedata om næringsstoffer og fremmedstoffer til grunn for nytte-risikovurderinger.

5. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

5.1 Sikkerhet og beredskap

Departementets mål innen næringsberedskap er å bidra til at næringslivet er i stand til å levere de varer og tjenester samfunnet etterspør, også i kriser. Havforskningsinstituttet skal innenfor sitt samfunnsoppdrag understøtte denne målsettingen og arbeide systematisk med å forebygge uønskede hendelser som kan hindre måloppnåelse.

Havforskningsinstituttet skal ha god styring og kontroll med informasjonssikkerheten. Sikkerhet skal ivaretas og dokumenteres i samsvar med nasjonal strategi for digital sikkerhet og tilhørende tiltaksplan. Arbeidet med digital sikkerhet skal forebygge IKT-sikkerhetshendelser som kan forårsake alvorlig skade i egen virksomhet eller hos andre. Instituttet har ansvar for å håndtere digitale angrep i egen virksomhet, og for å dele informasjon om digitale angrep med departementet og relevante samarbeidspartnere.

Det forventes at Havforskningsinstituttets sikkerhets- og beredskapsarbeid er risikobasert, og at virksomheten regelmessig gjennomfører og tar lærdom av øvelser. Styringsdokumenter og planverk skal oppdateres med utgangspunkt i evaluering av hendelser og øvelser. Instituttet skal redegjøre for arbeidet med sikkerhet og beredskap i årsrapporten.

5.2 Konsulentbruk

Arbeidet med effektivisering utgjør en integrert del av den ordinære styringsdialogen mellom departement og virksomhet, og følger de allmenne prinsippene for styring i staten. I 2022 skal Havforskningsinstituttet arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Ut over informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes. Havforskningsinstituttet skal rapportere om konsulentbruken i årsrapporten for 2022.

5.3 Lærlinger

Statlige virksomheter skal ha lærlinger knyttet til seg og antall lærlinger skal stå i et rimelig forhold til størrelsen på virksomheten. Virksomheter med mer enn 75 tilsatte skal til enhver tid ha minst én lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn en lærling. Havforskningsinstituttet skal hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om virksomheten kan øke antall lærlinger. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor.

I årsrapporten skal Havforskningsinstituttet rapportere følgende:

Antall lærlinger, om det er vurdert å øke antall lærlinger og eventuelt innenfor hvilke fag sammen med hvilket opplæringskontor virksomheten er knyttet til. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsakene til dette og hva de har gjort for å oppfylle kravene.

6. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2022

6.1 Budsjettvedtak og belastningsfullmakt

For Havforskningsinstituttet er det fattet budsjettvedtak på kap. 923, 926, 3923 og 3926. Instituttet gis i tillegg belastningsfullmakt på 19,828 mill. kroner på kap. 928, post 21.

Utgifter:

		(i 1000 kroner)
Kap. 923	Havforskningsinstituttet	Beløp
Post 01	Driftsutgifter	602 286
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	433 144
Post 22	Fiskeriforskning og –overvåking, <i>kan overføres</i>	200 300
Sum kap. 923		1 235 730
Kap. 926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	Beløp
Post 01	Driftsutgifter	182 012
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	186 298
Sum kap. 926		368 310

Kap. 928	Annen marin forskning og utvikling	Beløp
Post 21	Spesielle driftsutgifter	19 828
Sum kap. 928		19 828

Inntekter:

(i 1000 kroner)

Kap. 3923	Havforskningsinstituttet	Beløp
Post 01	Oppdragsinntekter	446 780
Sum kap. 3923		446 780

Kap. 3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	Beløp
Post 01	Oppdragsinntekter	186 230
Sum kap. 3926		186 230

Bevilgningen på kap. 923, post 01 er 2,3 mill. kroner lavere enn saldert budsjett 2021. Bevilgningen er redusert med 6,7 mill. kroner som følge av at forventet pensjonspremie i Statens pensjonskasse, inkludert arbeidsgiveravgift av dette, er redusert med tilsvarende beløp, og med 2,1 mill. kroner som følge av forutsetning om reduserte reiseutgifter i 2022. Pris- og lønnskompensasjon utgjør 15,5 mill. kroner. Korrigert for tekniske endringer er bevilgningen redusert reelt med 9 mill. kroner inkludert budsjettreduksjonen som følger av ABE-reformen.

Bevilgningen på kap. 923, post 22 motsvares av inntekter fra fiskeriforskningsavgiften.

Havforskningsinstituttet gis en belastningsfullmakt på kap. 900, post 75 på 4,8 mill. kroner, som skal dekke husleiekostnader for bygningsmasse som disponeres av Akvariet i Bergen, men som inngår i husleieavtalen mellom Havforskningsinstituttet og Statsbygg.

Havforskningsinstituttet gis en belastningsfullmakt på kap. 928, post 21 på 19,828 mill. kroner. Av dette skal 17,5 mill. kroner gå til Mareano-programmet og 2,328 mill. kroner gå til instituttets oppfølging av det norske blå skog-nettverket.

Havforskningsinstituttet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2022 innenfor de bevilgningsrammer som er gitt i dette brevet (jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2).

Det følger av § 5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet, jf. punkt 6.2 under.

6.2 Budsjettfullmakter

Merinntektsfullmakter

Havforskningsinstituttet gis fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 923, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3923, post 01 og å overskride bevilgningen under kap. 926, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3926, post 01.

Merinntekter som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelse som utgiftsføres på kap. 1633, post 01. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til etterfølgende år. Se Finansdepartementets rundskriv R-110 for mer informasjon.

Fullmakt til å overskride

Havforskningsinstituttet gis fullmakt til å overskride bevilgningene under kap. 923, post 21 og kap. 926, post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3923, post 01 og kap. 3926, post 01. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2023 under nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

6.3 Finansielt rammeverk

Det vises til Bestemmelsene om økonomistyring i staten pkt. 3.4.2. Havforskningsinstituttet skal føre periodisert virksomhetsregnskap og følge statens regnskapsstandarder (SRS), jf. nærmere retningslinjer i Finansdepartementets rundskriv R-114/2015-2 av 23.11.2015.

6.4 Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitlene 923, 926, 3923 og 3926 og belastningsfullmakt på 19,828 mill. kroner på kap. 928, post 21 stilt til disposisjon for Havforskningsinstituttet.

Med hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Stine Hammer
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen
Fiskeridirektoratet
Mattilsynet

VEDLEGG 1: STYRINGSKALENDER OG SPESIFIKASJON AV RAPPORTERINGSKRAV

Måned	Dato	Aktivitet
Januar	jf. eget brev fra NFD med frister	Avslutning statsregnskap 2021
Februar	jf. eget brev fra NFD med frister	Avslutning statsregnskap 2021
Februar		Kontraktssamtale med virksomhetsleder
Mars	1. mars 11. mars 15. mars	Ev. innspill til revidert budsjett 2022 Årsrapport 2021, jf. krav i R-115 Budsjettforslag 2023
April	1. april	Status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av virksomhetsstyring og etatsstyring.
April	4. mai	Etatsstyringsmøte vår
Mai		
Juni		
Juli		
August		
September	20. sept.: 20. sept.:	Risikovurdering Status økonomi per 31.aug., inklusive eventuelle innspill til endringsproposisjon høstsesjon 2022
	1. okt:	Status for pilotprosjektene for måling av effektiv ressursbruk og vurdere videre framdrift i arbeidet
Oktober	Okt. - nov.	Dialog om tildelingsbrev for 2023
November	1. nov.	Innspill til store satsinger 2024
	2. nov.	Etatsstyringsmøte høst
Desember	31. des.	Tildelingsbrev for 2023

Årsrapportering og regnskap for 2021

Avslutning av statsregnskapet for 2021

Frister og krav til leveranser ved avslutning av statsregnskapet for 2021 er meddelt i eget brev fra NFD med henvisning til særskilt rundskriv fra Finansdepartementet.

Årsrapport for 2021

Frist: 11. mars 2022

Årsrapporten med årsregnskap for 2021 skal følge felles mal for statlige årsrapporter og anbefalingene fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ) til innhold og utforming. Særskilte rapporteringskrav som kommer i tillegg til malen, er avtalt i styringsdialogen. Se <https://dfo.no/fagomrader/arsrapport>.

Vi ber om at oppsettet for rapportering om kjønn og mangfold benyttes i virksomhetens rapportering om likestilling for 2021, se tabell til slutt i vedlegget. Virksomhetene skal også rapportere alle nye ansettelser i 2021 og andelen av disse nyansatte som har nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. I tillegg skal virksomhetene beskrive hvilke tiltak er har satt i

gang, og om tiltakene har vært vellykkede og hva som eventuelt har vært utfordringer.

Rapportering skal være i tråd med veiledningen på Arbeidsgiverportalen:

<https://arbeidsgiver.difi.no/strategisk-hr-og-ledelse/inkluderingsdugnaden/rapportering-pa-inkluderingsdugnaden-i-arsrapporten>

Årsrapporten med årsregnskap for 2021 oversendes departementet innen 11. mars uten kopi til Riksrevisjonen. Departementet sender rapportene for alle virksomhetene videre til Riksrevisjonen samlet innen fristen 15. mars.

Budsjettinnspill og rapportering for 2022

Eventuelle innspill til revidert budsjett – omdisponeringer og tilleggsbevilgninger i vårsesjonen 2022

Frist: 1. mars 2022

Medio mai legger regjeringen fram en proposisjon om omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for inneværende år. Det skal i hovedsak bare fremmes forslag om tillegg som er begrunnet i uforutsette forhold. Dersom virksomheten har innspill til saker som bør fremmes, ber departementet om at det for hvert enkelt forslag går fram:

- Kort beskrivelse av hva forslaget gjelder og begrunnelse. Det må fremgå om forslaget gjelder parallelljustering, omdisponering eller utgifts-/inntektsendring, eller fremmes som følge av endret risikobilde for virksomheten.
- Beløp per kap./post som forslaget vedrører. Forslagene skal baseres på kontantprinsippet i § 3 i Stortingets bevilgningsreglement som sier at utgifter og inntekter skal tas med i budsjettet for det året de antas å bli kontant betalt. Forslag til ev. utgiftsøkning eller inntektsreduksjon skal normalt følges av forslag til tilsvarende inndekning.
- For eventuelle innspill om utgiftsøkninger, skal det gå fram hvilke tiltak som er gjennomført for å begrense utgiftene, og eventuell konsekvens av ikke å øke bevilgningen.

Generelt gjelder det gjennom hele året at dersom instituttet gjennom tiltakene i forrige punkt ser at det er stor risiko for at en bevilgning vil bli overskredet, skal departementet informeres snarest mulig.

Status for økonomien og eventuelle innspill til bevilgningsendringer i høstsesjonen 2022

Frist: 20. september 2022

Departementet ber instituttet legge fram en statusrapport om budsjettsituasjonen per 31. august 2022. Rapporten skal gi status både for virksomhetsregnskapet og statsregnskapet.

I rapporten for statsregnskapet skal det for hver kap./post gå fram:

- Disponibelt beløp (saldert budsjett, endringer i bevilgning gjennom året, refusjoner/merinntekter).
- Regnskapsført i statsregnskapet per 31. august 2022.
- Prognose for hele budsjettåret 2022.

- Kommentarer til eventuelle vesentlige avvik mellom disponibelt og regnskapsført beløp.

Rapporten per 31. august 2022 skal også omfatte eventuelle innspill til omdisponeringer og tilleggsbevilgninger som bør fremmes i høstsesjonen. Krav til eventuelle innspill følger av punkt ovenfor om eventuelle innspill til omdisponeringer og tilleggsbevilgninger i vårsesjonen.

Risikovurdering

Frist: 20. september 2022.

Hovedstrukturen i risikorapporten videreføres, men det bør vurderes å redusere aktivitetsrapporteringen. Videre bør det vurderes å i større grad bruke begrepsapparat og verktøy utviklet av DFØ i risikovurderingen.

Budsjettforslag og rapportering for 2022

Ordinært budsjettforslag for 2023 – rammeinnspill

Frist: 15. mars 2022

Budsjettforslaget skal vise hvordan virksomheten vil prioritere sine ressurser det kommende året, gitt at bevilgningen videreføres på nivå med inneværende år. Innspillet vil danne grunnlag for diskusjon om virksomhetens strategiske planer i styringsdialogen og for departementets arbeid med Prop. 1 S. Proposisjonen skal, i tillegg til å fremme forslag til bevilgning på kapittel og post, tydelig formidle hovedprioriteringene for den enkelte virksomhet.

Budsjettforslaget skal ta utgangspunkt i virksomhetens fastsatte mål og strategier innenfor gjeldende budsjetttramme. Videre skal forslaget inneholde :

- En vurdering av risikoer/ev. endringer i rammebetingelsene som kan få betydning for budsjettet i 2023. Det kan eventuelt vises til tidligere innsendte risikovurderinger og eventuelle endringer i risikobildet i forhold til forrige risikorapportering.
- En omtale av hovedprioriteringer for 2023. Hovedprioriteringer skal angi hva som er de 1-3 viktigste områdene som virksomheten vil prioritere i 2023.
- En omtale av oppgaver som foreslås prioritert ned på kort eller lang sikt, for å frigjøre ressurser til høyere prioriterte oppgaver, og konsekvensene av dette.
- En oversikt over utgifter per virksomhetsområde/hovedområde for årene 2021 (regnskapstall), 2022 (gjeldende budsjett) og 2023 (forslag gitt dagens ramme).

I tillegg skal virksomheten spesifisere driftsutgiftene (01-posten) for 2023 på underpost 01.1 Lønn, pensjon og godtgjørelser og 01.2 Varer og tjenester.

Gjeldende budsjetttramme for Havforskningsinstituttets driftsbudsjett skal forstås som summen av kap. 923, post 01 og kap. 926, post 01. Det er anledning til å foreslå å flytte midler mellom budsjettkapitlene.

Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) vil ikke bli videreført etter 2022. Departementet vil ev. komme tilbake til oppfølging av nye effektiviserings- og innsparingsforslag dersom det skulle bli aktuelt.

Særskilt om investeringer

Departementet ber instituttet i budsjettforslaget redegjøre for investeringer som planlegges gjennomført innenfor gjeldende budsjett, med inndekning over flere år. Redegjørelsen skal inneholde en vurdering av tiltakets nytte, opplysninger om samlet investeringsbehov og fordeling av utgifter over år. Dette kan for eksempel gjelde mindre byggeprosjekter uten husleiekompensasjon eller IKT-investeringer. Departementet minner om at IKT-investeringer skal være i henhold til det til enhver tid gjeldende digitaliseringsrundskrivet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Innspill til store satsinger for 2024

Frist: 1. november 2022

Som et ledd i departementets arbeid med innspill til regjeringens første budsjettkonferanse, ber departementet om eventuelle innspill til større satsinger. I Finansdepartementets [føringer for satsingsforslag for 2023-budsjettet](#) framgår det at forslagene som hovedregel skal begrenses til følgende kategorier:

1. høyt prioriterte tiltak i Hurdalsplattformen som krever økte bevilgninger for å kunne innfris
2. forslag med sterke bindinger (for eksempel demografiutgifter i kommuner helseforetak)
3. effektiviseringstiltak

Det vises til nærmere omtale for utforming av satsingsforslag i FINs rundskriv R-9/2021 som er publisert [her](#):

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/rundskriv/arlige/2021/r-9-2021.pdf>

Oppsummering

Kort oppsummering av satsingsforslaget, 2-5 linjer og maks 1/2 side som inneholder informasjon om:

- Tiltakets formål og varighet.
- Utgifter i 2024 og hvert av de påfølgende tre år, med en oversiktlig framstilling av de økonomiske og administrative konsekvensene av tiltaket.
- Kapittel og post på NFDs område
- Eventuell merverdiavgift som påløper (posteres på FINs felleskap./post)
- Andre kapitler og poster som ev. blir påvirket.

Tilleggsopplysninger

Alle satsingsforslag skal inneholde kortfattede svar på de seks spørsmålene i kapittel 2-1 i utredningsinstruksen:

1. Hva er problemet inkl. ev. risiko, utvikling framover dersom det ikke blir gitt tilleggsmidler og hva slags merverdi som vil oppnås gjennom forslaget?
2. Hvilke alternative tiltak er vurdert?

3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
5. Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor?
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

DFØ har utarbeidet en veileder om hvordan disse spørsmålene kan besvares. For forslag som ventes å ha vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger, skal det også utarbeides en samfunnsøkonomisk analyse.

Det skal utarbeides en overordnet gevinstrealiseringsplan der det er relevant for forslaget. Formålet med gevinstrealiseringsplanen er å gi departementet og regjeringen et bedre grunnlag for systematisk utredning og rapportering om gevinster fra arbeid med tiltak som kan gi bedre ressursbruk og økt handlingsrom. Gevinstrealiseringsplanen skal derfor inneholde en oversikt over nettogevinster for offentlig sektor med budsjetteffekt, en kortfattet redegjørelse for andre gevinster og viktige forutsetninger for gevinstrealisering av det enkelte satsingsforslag. Planen kan bygge videre på svarene på spørsmål 4 og 6.

Ved behov skal tilleggsopplysningene også omfatte gjennomført/planlagt utredningsprosess bak forslaget, inkl. kontakt med berørte parter.

Tabell til årsrapporten

Etter likestillingsloven § 1 a, diskrimineringsloven § 3 a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 3 er alle statlige arbeidsgivere pålagt å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering (aktivitets- og meldeplikten). Målet er at alle skal ha like muligheter uavhengig av kjønn, seksuell orientering, funksjonsevne, etnisk bakgrunn og religion.

Nærings- og fiskeridepartementet skal i Prop. 1 S gjøre rede for tilstanden. Aktivitetsplikten innebærer at statlige virksomheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. I tillegg skal virksomhetene redegjøre i årsrapportene for iverksatte og planlagt tiltak.

Nærings- og fiskeridepartementet viser for øvrig til stortingsvedtak av 17. juni 2019 som innebærer en styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten.

Tabell 1 – mal for rapportering av tilstandsrapport, likestilling

	Kjønnsbalanse i antall og prosent				
	År	Menn i pst.	Kvinner i pst.	Antall totalt	Kvinnens lønn av menns
Totalt i virksomheten	t-1				
	t-2				
Toppledelse (eks. direktør, ass. dir.)	t-1				
	t-2				
Mellomledelse (eks. avdelingsdirektør)	t-1				
	t-2				
(eks. seniorrådgiver)	t-1				
	t-2				

VEDLEGG 2: FULLMAKTER 2022

Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet

Bevilgningsreglementet har bestemmelser om unntak fra de hovedprinsipper som reglementet ellers er basert på. Vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene er redegjort for i Finansdepartementets (FIN) rundskriv R-110, sist oppdatert 10.01.2020. Det vises også til veileder for statlig budsjettarbeid utgitt av FIN (R-0634 B), som forklarer budsjettfullmaktene nærmere.

NFD delegerer med dette følgende fullmakter til Havforskningsinstituttet for 2022, med de utdypende vilkår som er fastsatt i FINs rundskriv R-110, jf. punktene 2.2 – 2.6:

- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr med inntil 5 prosent av bevilgningen på den aktuelle posten.
- Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over budsjettåret, forutsatt at eventuelle avtaler inngås innenfor rammen av Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, fastsatt 20. januar 2012 og sist endret 29. mai 2015.
- Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel, begrenset til 5 prosent av bevilgningen under post 01.
- Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål med inntil 5 prosent av bevilgningen på den aktuelle posten mot tilsvarende innsparing i de neste fem budsjettårene.

Departementet tar forbehold om at fullmaktene kan inndras dersom de ikke benyttes i overensstemmelse med kravene i rundskrivet. Det bes om rapportering om utnyttelsen av hver enkelt fullmakt i forklaringene til statsregnskapet.

Administrative fullmakter

- Fullmakt til å yte erstatning for skade eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten. Erstatningen må gis i samsvar med retningslinjene i Statens Personelhåndbok, punkt 10.22.
- Nærings- og fiskeridepartementet delegerer fullmakten til å avgjøre dekning av flytteutgifter til/fra utlandet i henhold til Statens personelhåndbok punkt 10.6.4.